

Cymun Bendigaid ar Gân

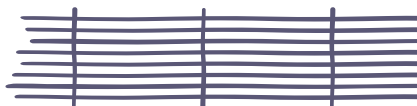
Ail Sul yr Adfent

10 Rhagfyr 2023 am 9.15am

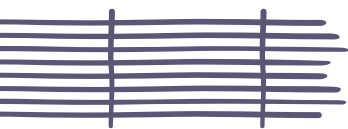
**Cadeirlan
Deiniol Sant
ym Mangor**

Saint Deiniol's
Cathedral
in Bangor

*Croeso i
Gadeirlan
Deiniol Sant
ym Mangor.*

*Welcome to
Saint
Deiniol's
Cathedral in
Bangor.*

Rydych chi'n sefyll rwan lle
safodd Deiniol bron i fileniwm a
hanner yn ôl.

Yma, yn y flwyddyn 525, bu iddo
gynnull o'i gwmpas gymuned lawn
ffydd, gobaith a chariad, gan godi
o'i chwmpas ffens gyll—y **bangor**
gwreiddiol—iddi'n gysgod ac yn
noddfa.

Ein gweddi yw y cewch chwithau,
hefyd, eich cofleidio yma gan yr
un ffydd, gobaith a chariad a gy-
hoeddir gennym heddiw ac sy'n
ein cyfareddu o hyd.

You stand now where Deiniol
stood almost a millennium and a
half ago.

Here, in the year 525, he gath-
ered around him a community of
faith, hope and love, and raised
around it a hazel fence—the
original **bangor**—for shelter and
sanctuary.

Our prayer is that you, too, will
be embraced here by the same
faith, hope and love that we
proclaim and live by today.

Addoli gyda ni heddiw

Mae'r llyfryn hwn yn cynnwys popeth a ddywedir ac a genir yn ystod ein haddoliad heddiw. Fe'ch gwahoddir i fynd â'r llyfryn adref gyda chi, i fyfyrion yn eich amser eich hun ar y geiriau sanctaidd sydd ynddo. Fodd bynnag, nid darllen neu arsylwi ydi addoli – ond gweithgaredd, a ninnau'n cymryd rhan, ochr yn ochr â'r rhai sy'n cynnull gyda ni ac, y tu hwnt i hynny, ochr yn ochr â llur' nef i gyd. Dyrchefwch, felly, eich llygaid; sylwch ar liw, golau, sain, symudiad a harddwch; codwch eich llais; cyfranogwch yn yr hyn a fydd yn eich gweddnewid, o roi iddo'r cyfle.

Yn ystod ein haddoliad, rydyn ni'n dweud ac yn canu gyda'n gilydd y testun **mewn teip trwm**. Darperir cyfieithiadau o ieithoedd tramor. Mae croeso ichi wneud arwydd o'r Groes pan fydd y geiriau wedi'u marcio ag ✠. Cynigir cyfarwyddiadau eraill (rhuddellau) **mewn teip coch**; os ydych chi'n ei chael hi'n fwy cyfforddus, eisteddwch yn hytrach na sefyll neu benlinio.

Hygyrchedd

Mae dolen glyw ar waith – gosodwch gymhorthion clyw i'r lleoliad T.

Mae copïau print bras o'r llyfryn hwn ar gael gan y stiwardiaid.

Os oes angen waffer heb glwten arnoch (yn cydymffurfio â'r gofyniad canonaidd am 20 rhan o glwten fesul miliwn), rhowch wybod i stiward.

Mae tai bach ym mhen dwyreiniol y Gadeirlan, trwy'r drws i'r chwith o'r sgrin y Cwîr.

Os bydd angen i ni adael y Gadeirlan mewn argyfwng, arhoswch ar eich heistedd a dilynwch gyfarwyddiadau'r stiwardiaid.

Plant a theluoedd ifanc

Ceir gweithgareddau a chrefftau yn ystod y Cymun Bendigaid ar Gân bob dydd Sul yng Nghapel Mair, ar gyfer unrhyw blant hyd at 11 oed. Mae'r crefftau a'r gweithgareddau yn amrywiol, gydag o leiaf un yn ymwneud â thema'r Cymun ei hun. Caiff y gofod hwn yn cael ei staffio gan oedolion cyfrifol, a bydd plant dros 5 oed yn gallu mynd a dod. Bydd plant yn parhau i fod yn gyfrifoldeb eu rhieni neu eu gwarcheidwaid bob amser. Yn y lle cyntaf, dylai plant sy'n 4 oed ac iau fod yng nghwmni rhiant neu warcheidwad oni bai bod trefniant ymlaen llaw gyda'r rhai ar ddyletswydd wedi'i wneud.

O'r Ddarllenfa a Buchedd Bangor

Pob wythnos, anfonir ebost **O'r Ddarllenfa** at danysgrifwyr gyda hysbysiadau ynghyd â delweddau wythnosol o fywyd y Gadeirlan a'r Ardal Weinidogaeth. Os nad ydych chi eisoes yn danysgrifiwr, dilynwch y cod QR, neu ewch i **cadeirlan.eglwysyngnghymru.org.uk/Darllenfa/**

Buchedd Bangor yw ein cylchgrawn rheolaidd, sy'n cynnig cymysgedd o ddefnydd ysbrydol a gwybodaeth ymarferol am ein bywyd ar y cyd. Mynnwch gopi heddiw, neu ddilynwch y cod QR i ddarllen arlein.

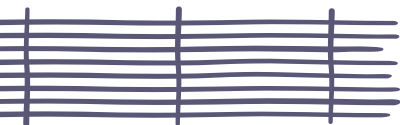
Buchedd Bangor

O'r Ddarllenfa From the Lectern

Trefn y gwasanaeth

Wedi'r hysbysiadau, codwn ar ein traed ar ganiad y gloch

Cynnull

Eryn

O Waredwr mawr y ddaear
ganwyd gynt ym Methlem dref;
daw'r cenedloedd oll i'th ganmol,
Mab i Dduw sy'n blentyn Nef.

Nid ewyllys dyn fu'th hanes
ond yn rodd i ni drwy ras,
cariad dwyfol yw dy anian
sanctaidd yw dy nefol dras.

Dwyfol blentyn, tyrd i'n canol
fel y gallom weled Duw
a chael profi gwyrth dy gwmni
a darganfod beth yw byw.

Wrth it wisgo cnawd y ddaear,
megis dyn di-hawl, di-rym
cymorth ni i werthfawrogi
i ti brofi'r hoelion llym.

Rhaid i ninnau heddiw ddeall rym y Pasg ar lwyfan byd, a darganfod dolen Bethlem cysgod croes uwchlaw dy grud.

Geiriau

Emrys o Filan (c.339-c.397)

Cyfieithiad

Denzil Ieuan John

Cerddoriaeth | “Cross of Jesus”

John Stainer (1840-1901)

Parhawn ar ein traed tan ddiwedd y Weddi Gasgl

Cyfarchiad

✠ Yn enw'r Tad, a'r Mab, a'r Ysbryd Glân.

Amen.

Gras a thangnefedd a fo gyda chwi.

A'th gadw di yng nghariad Crist.

“Y mae dy air yn llusern i'm troed, ac yn oleuni i'm llwybr.”

Cyffes

Gan gynnull i ddatlu'r Cymun Bendigaid er gogoniant i Dduw,
ymbaratown gan gyffesu ein pechodau,

ger bron disgleirdeb Duw

sy'n llewyrch yn ein tywyllwch,

sy'n hidlo lludw'n dyheu,

sy'n ailgynnau ynom gyfiawnder a chariad.

Dad nefol,

**yr ydym wedi pechu ar feddwl, gair a gweithred,
a heb wneud yr hyn a ddylem.**

**Mae'n wir ddrwg gennym,
ac yr ydym o ddifrif yn edifarhau.**

**Er mwyn dy Fab Iesu Grist a fu farw drosom,
maddeua inni'r cwbl a aeth heibio**

**ac arwain ni yn ei ffordd ef
i gerdded fel plant y goleuni.**

Amen.

Yr hollalluog Dduw a drugarhao wrthyh,
✠ maddau ichwi a'ch rhyddhau o bechod,
a'ch cadw yn y bywyd tragwyddol.

Amen.

Parhawn ar ein traed

Kyrie eleison

Kyrie eleison. Christe eleison. Kyrie eleison.

Cyfieithiad

*Arglwydd trugarha. Crist trugarha. Arglwydd
trugarha.*

Cerddoriaeth

Cymun ar Emyrn-Donau Cymreig, Joe Cooper

Parhawn ar ein traed

Gweddi Gasgl

Gweddïwn.

ODduw hollgyfoethog, a beraist fod yr holl Ysgrythur lân yn ysgrifenedig i'n haddysgu ni: dyro i ni yn y fath fodd ei gwranddo, ei darllen, ei chwilio, ac ymborthi arni, fel, trwy ddyfalbarhad, a chymorth dy Air sanctaidd, y cofleidiwn ac y daliwn ein gafael yn wastadol yng ngobaith bendigedig y bywyd tragwyddol, a roddaist inni yn ein Hiachawdwr Iesu Grist.

Amen.

Eisteddwn

Gair

Salmyddiaeth

Y Yn draws o'm bodd ni chiliais i, oherwydd ti a'm dysgaist.

R **Yn draws o'm bodd ni chiliais i,
oherwydd ti a'm dysgaist.**

O fel yr wyf yn caru dy gyfraith! Hi yw fy myfyrdod drwy'r dydd.

Y mae dy orchymyn yn fy ngwneud yn ddoethach na'm gelynon,
oherwydd y mae gyda mi bob amser.

R **Yn draws o'm bodd ni chiliais i,
oherwydd ti a'm dysgaist.**

Nid wyf wedi troi oddi wrth dy farnau, oherwydd ti fu'n fy
nghyfarwyddo.

Mor felys yw dy addewid i'm genau, melysach na mêl i'm
gwefusau.

R **Yn draws o'm bodd ni chiliais i,
oherwydd ti a'm dysgaist.**

O'th ofynion di y caf ddeall; dyna pam yr wyf yn casáu llwybrau
twyll.

Y mae dy air yn llusern i'm troed, ac yn oleuni i'm llwybr.

R **Yn draws o'm bodd ni chiliais i,
oherwydd ti a'm dysgaist.**

Salm 119:97-98, 102-105

Cerddoriaeth

Joe Cooper a Simon Ogdon; tôn IV, pedwerydd terfyniad

Darlleniad

Darlleniad o'r Lyfr y Proffwyd Eseia.

Dyma'r hyn a ddywed y Sanctaidd Un: "Ceisiwch amdanaf tra y gallwch fy nghaffael, galwch arnaf tra byddaf agos. Gadawed y drygionus eu ffyrdd, a'r rhai ofer eu bwriadau, a dychwelyd at y Bywiol Un, imi drugarhau wrthynt, ac at eu Duw, oherwydd fe faddeuaf yn helaeth. Oherwydd nid fy meddyliau i yw eich meddyliau chwi, ac nid eich ffyrdd chwi yw fy ffyrdd i," medd y Bythol Un. "Fel y mae'r nefoedd yn uwch na'r ddaear, y mae fy ffyrdd i yn uwch na'ch ffyrdd chwi, a'm meddyliau i na'ch meddyliau chwi. Fel y mae'r glaw a'r eira yn disgyn o'r nefoedd, a heb ddychwelyd yno nes dyfrhau'r ddaear, a gwneud iddi darddu a ffrwythloni, a rhoi had i'w hau a bara i'w fwyta, felly y mae fy ngair sy'n dod o'm genau; ni ddychwel ataf yn ofer, ond fe wna'r hyn a ddymunaf, a llwyddo â'm neges."

Clywch air bywyd i'n byd.

Diolch a fo i Dduw.

Eseia 55:6-11

Codwn ar ein traed, gan droi i wynebu Llyfr yr Efengylau yng Nghorff yr Eglwys

Efengyl

Y Haleliuia. **R** Haleliuia. **Y** Ceisiwch amdanaf tra y gallwch fy nghaffael, galwch arnaf tra byddaf agos. **R** Haleliuia. **Y** Mae'r sawl sy'n gwrandio ar fy ngair i, ac yn credu'r hwn a'm hanfonodd i, yn meddu ar fywyd tragwyddol. **R** Haleliuia.

Gras a thangnefedd a fo gyda chwi.

A'th gadw di yng nghariad Crist.

Gwrandewch yr Efengyl Sanctaidd yn ôl ✠ Sant Ioan.

Gogoniant i ti, O Grist.

Bryd hynny: Meddai Iesu wrth y Iwdeaid, "Yn wir, yn wir, rwy'n dweud wrthyfch fod y sawl sy'n gwrandao ar fy ngair i, ac yn credu'r hwn a'm hanfonodd i, yn meddu ar fywyd tragwyddol. Nid yw'n dod dan gondemniad; i'r gwrthwyneb, y mae wedi croesi o farwolaeth i fywyd. Yn wir, yn wir, rwy'n dweud wrthyfch fod amser yn dod, yn wir y mae yma eisoes, pan fydd y meirw yn clywed llais Mab Duw, a'r rhai sy'n clywed yn cael bywyd. Oherwydd fel y mae gan y Tad fywyd ynddo ef ei hun, felly hefyd rhoddodd i'r Mab gael bywyd ynddo ef ei hun. Rhoddodd iddo hefyd awdurdod i weinyddu barn, am mai Mab y Dyn yw ef. Peidiwch â rhyfeddu at hyn, oherwydd y mae amser yn dod pan fydd pawb sydd yn eu beddau yn clywed ei lais ef ac yn dod allan; bydd y rhai a wnaeth ddaioni yn codi i fywyd, a'r rhai a wnaeth ddrygioni yn codi i gael eu barnu. Nid wyf fi'n gallu gwneud dim ohonof fy hun. Fel yr wyf yn clywed, felly yr wyf yn barnu, ac y mae fy marn i yn gyfiawn, oherwydd nid fy ewyllys i fy hun yr wyf yn ei cheisio, ond ewyllys yr hwn a'm hanfonodd i. Os wyf fi'n tystiolaethu amdanaf fy hun, nid yw fy nhystiolaeth yn wir. Y mae un arall sydd yn tystiolaethu amdanaf fi, ac mi wn mai gwir yw'r dystiolaeth y mae ef yn ei thystio amdanaf. Yr ydych chi wedi anfon at Ioan, ac y mae gennyfch dystiolaeth ganddo ef i'r gwirionedd. Nid dynol yw'r dystiolaeth amdanaf, ond rwy'n dweud hyn er mwyn i chi wneud eich achub: Cannwyll oedd Ioan, yn llosgi ac yn llewyrchu, a buoch chi'n fodlon gorfoleddu dros dro yn ei oleuni ef. Ond y mae gennyf fi dystiolaeth fwy na'r eiddo Ioan, oherwydd y gweithredoedd a roes y Tad i mi i'w cyflawni, yr union weithredoedd yr wyf yn eu gwneud, y rhain sy'n tystiolaethu amdanaf fi mai'r Tad sydd wedi fy anfon. A'r Tad a'm hanfonodd i, y mae ef ei hun wedi tystiolaethu amdanaf fi. Nid ydych chi erioed wedi clywed ei lais na gweld ei wedd, ac nid oes gennyfch mo'i air ef yn aros yn och, oherwydd nid ydych chi'n credu'r hwn a anfonodd ef. Yr ydych yn chwilio'r Ysgrhythrau oherwydd tybio yr ydych fod ichwi fywyd tragwyddol ynddynt hwy. Ond tystiolaethu amdanaf fi y mae'r rhain; eto ni fynnwch ddod ataf fi i gael bywyd."

Dyma Efengyl ein Gwardwr.

Moliant i ti, O Grist.

Ioan 5:24-40

Eisteddwn ar gychwyn y bregeth

Pregeth yn y gyfres “Canys fy llygaid a welsant”

John Roberts o Drawsffynydd

Llewyrchu wna'r saint. Roedd eu buchedd yn olau'n eu dydd; yn eu hesiampl gwelwn gyfiawnder a sancteiddrwydd yn gliriach; mae eu presenoldeb yn awr, ym mynwes Dduw, yn goleuo i ni ffyrdd tragwyddoldeb. Wrth wraidd eu hysbrydoliaeth ddadlennol y mae iddynt weld fel ninnau, trwy lygaid meidrol; ac o blith bywydau tebyg iawn i'n bywydau ni y bu i'r rhain gael cip ar Oleuni Crist. Yr Adfent a'r Nadolig hwn, deuir â'r seintiau a ddathlwn yn ystod yr wythnos yn y Gadeirlan ac Eglwys y Groes i mewn yn rhan o'n haddoliad ar y Sul. Fe'n gwahoddir yn y gyfres bregethu hon i weld yr Adfent a'r Nadolig trwy eu llygaid hwn, er mwyn i ni, fel y gwnaethant hwythau, weld y Crist ymgnawdoledig yn ein mysg.

Y Canon dros Fywyd Cynulledifaol

Ar derfyn y bregeth, codwn ar ein traed

Credo

Ar y cyd, gadewch inni gadarnhau ein ffydd.

**Yr wyf yn credu ac yn ymddiried yn Nuw Dad,
a greodd bopeth sydd.**

**Yr wyf yn credu ac yn ymddiried yn ei Fab Iesu Grist,
a brynodd ddynolryw.**

**Yr wyf yn credu ac yn ymddiried yn ei Ysbryd Glân,
sy'n rhoi bywyd i bobl Dduw.**

**Yr wyf yn credu ac yn ymddiried yn un Duw,
✠ Dad, Mab ac Ysbryd Glân.
Amen.**

Ymbiliau

Gyda'n holl galon a'n holl feddwl gweddïwn ar Dduw.

Eisteddwn neu benliniwn

Dduw ein deisyfu a'n disgwyl, gweddïwn dros yr Eglwys, a grëwyd er dy ogoniant. Gweddïwn dros Andrew ein Hesgob; dros weinidogaeth feunyddiol Eglwys y Groes a'n Cadeirlan; a thros bawb a ddaw'n bererinion dros y trothwy'r wythnos yma. Estyn i ni oll dy iachawdwriaeth a'th dwf.

Ŵ O Dduw, yn dy drugaredd,

℞ **Gwrando ein gweddi.**

Dduw ein deisyfu a'n disgwyl, gweddiwn dros y byd, a grëwyd gan dy gariad. Gweddiwn yn arbennig dros bobl Wcráin yn amddiffyn ac yn gwaredu eu cartref; a thros bobl Israel a Gasa yn eu braw a'u poen. Una ni, mewn calon a meddwl, â phawb sy'n dyheu am gyfiawnder a heddwch, hyd yn oed pan fo'r golau'n wan a'r clwy'n dirgrynu. Estyn i ni oll dy dangnefedd a'th gariad gweddnewidiol.

Ŵ O Dduw, yn dy drugaredd,

℞ **Gwrando ein gweddi.**

Dduw ein deisyfu a'n disgwyl, gweddiwn dros dy holl bobl, wedi'u creu ar dy ddelw, ac yn enwedig dros yr unig, y galarus, a'r claf. O'n cymuned ni, gweddiwn dros [...]. Anadla anadl einioes arnynt a dwg iddynt dy drugaredd a'th ras.

Ŵ O Dduw, yn dy drugaredd,

℞ **Gwrando ein gweddi.**

Dduw ein deisyfu a'n disgwyl, gweddiwn dros y rhai yr ydym yn eu caru ond na'u gwelwn mwyach. Gweddiwn dros y rhai sydd wedi marw yn ddiweddar, yn enwedig y rhai a fu farw'n ddisymwth a dibaratoad; ac o'n cymuned ni gweddiwn dros [...]; a thros [...] y cedwir eu gŵyl goffa'r dyddiau hyn.

Ŵ Gorffwys tragwyddol dyro iddynt, O Dduw.

℞ **A llewyrched goleuni gwastadol arnynt.**

Ŵ ✕ Gorffwysed hwy mewn tangnefedd.

℞ **A chyfodi mewn gogoniant.**

Gan uno'n gweddi â gweddiâu Mair Mam Duw, Deiniol, John Roberts, Gwynnin, Ioan y Groes, Seiriol, Cadfan a holl Saint Enlli, cyd-weddiwn:

Ŵ Dad trugarog,

℞ **Derbyn y gweddiâu hyn**

er mwyn dy Fab, ein Gwaredwr Iesu Grist.

Amen.

Codwn ar ein traed, a gwneir Casgliad yn ystod yr emyn

Cymun

Eryn

Wele wrth y drws yn curo,
lesu, tegwch nef a llawr;
clyw ei lais ac agor iddo,
paid ag oedi funud awr;
agor iddo, agor iddo,
mae ei ruddiau fel y wawr.

Parod yw i wneud ei gartref
yn y galon euog, ddu
a'i phrydferthu â grasusau,
gwerthfawr ddoniau'r nefoedd fry;
agor iddo, agor iddo,
anghymharol lesu cu.

O mor felys fydd cael gwledda
ar yr iachawdwriaeth rad,
wedi gadael byd o drallod,
draw yn nhawel dŷ ein Tad;
agor iddo, agor iddo,
cynnig mae y nef yn rhad.

Geiriau

Ieuan o Leyn (John Henry Hughes; 1814-1893)

Cerddoriaeth | "Goss"

John Goss (1800-1880)

Parhawn ar ein traed tan y rhannwn y Tangnefedd

Offrwm

Deuwn i'r fangre hon â'r bara sy'n gynhaliaeth.

Fe ddaw inni'n fara'r bywyd.

Deuwn i'r fangre hon â'r gwin sy'n mwyneddio.

Fe ddaw inni'n waed einioes y byd.

Gweddi Ewcharistaidd

Gras a thangnefedd a fo gyda chwi.

A'th gadw di yng nghariad Crist.

Dyrchefwch eich calonnau.

Yr ydym yn eu dyrchafu at yr Arglwydd.

Diolchwn i'r Arglwydd ein Duw.

lawn yw rhoi ein diolch a'n clod.

lawn yn wir, ein dyletswydd a'n llawenydd bob amser ac ym mhob lle, yw diolch i ti, Dad Sanctaidd, hollalluog a bythfywiol Dduw, trwy Iesu Grist ein Harglwydd.

A ddaeth i'n plith yng nghyflawniad yr amser gan agor inni ffordd iachawdwriaeth. Gwylw'n yn awr am y dydd pan ddaw drachefn i farnu'r byd, gan ddatguddio goleuni ei bresenoldeb, fel y gwelwn ei allu a'i ogoniant.

Felly, gyda llu'r angylion a holl gwmpeini'r nef, cyhoeddwn ogoniant dy enw ac ymuno â hwy yn eu hemyn diderfyn o fawl:

Sanctaidd, sanctaidd, sanctaidd Arglwydd, Duw gallu a nerth, Nef a daear sy'n llawn o'th ogoniant. Hosanna yn y goruchaf.

✠ Bendigedig yw'r hwn sy'n dod yn Enw'r Arglwydd. Hosanna yn y goruchaf.

Cerddoriaeth

Cymun ar Emyrn-Donau Cymreig, Joe Cooper

Parhawn ar ein traed

Pob moliant a diolch i ti, y gwir a'r bywiol Dduw, Crëwr pob peth, Rhoddwr bywyd. Lluniaist ni ar dy ddelw dy hun, ond yr ydym ni wedi difwyno'r ddelw honno a syrthio'n brin o'th ogoniant. Rhoddwn ddiolch i ti am anfon dy Fab i rannu ein bywyd ni; fe'i hildiaist i farwolaeth fel y câi'r byd ei achub, a'i atgyfodi oddi wrth y meirw fel y bo i ni fyw ynddo ef, ac yntau ynom ninnau.

Sancteiddia â'th Ysbryd y bara hwn a'r gwin hwn, dy roddion inni, fel y bôn't i ni yn gorff a gwaed ein Hiachawdwr, Iesu Grist.

Y nos y bradychwyd ef, cymerodd fara ac, wedi rhoi diolch, fe'i torrodd a'i roi i'w ddisgyblion, gan ddweud, Cymerwch, bwytechwch; hwn yw fy nghorff a roddir drosoch: gwnewch hyn er cof amdanaf. ✠

Yr un modd ar ôl swper cymerodd y cwpan, ac, wedi rhoi diolch, fe'i rhoddodd iddynt, gan ddweud, Yfwch o hwn bawb, oherwydd hwn yw fy ngwaed o'r cyfamod newydd a dywelltir drosoch a thros lawer er maddeuant pechodau: gwnewch hyn bob tro yr yfwch ef er cof amdanaf. ✠

Cyhoeddwn ddirgeledd y ffydd.

Bu farw Crist.

Atgyfododd Crist.

Daw Crist mewn gogoniant.

Fel y gorchmynnodd ef inni, O Dad, yr ydym yn cofio Iesu Grist, dy Fab. Gan gyhoeddi ei farwolaeth fuddugoliaethus, a chan ymlawenhau yn ei atgyfodiad, a disgwyl iddo ddod mewn gogoniant, deunw â'r bara hwn a'r cwpan hwn i ti. Derbyn ein haberth o ddiolch a moliant.

Adfer ac adfywia dy holl bobl, adnewyddu ni a phawb y gweddiwn trostynt â'th ras a'th ✠ fendith nefol a derbyn ni yn y diwedd gyda'th holl saint i'r llawenydd diderfyn hwnnw a addawyd inni gan dy Fab, ein Harglwydd Iesu Grist.

Trwyddo ef, gydag ef, ynddo ef, yn undod yr Ysbryd Glân, eiddot ti, Dad hollalluog, yw pob anrhydedd a gogoniant, yn oes oesoedd.

✠ **Amen.**

Parhawn ar ein traed

Gweddi'r Arglwydd

Fel y dysgodd ein Hiachawdwr ni, gweddiwn yn hyderus:

Ein Tad, yr hwn wyt yn y nefoedd, sancteiddier dy enw, deled dy deyrnas, gwneler dy ewyllys; megis yn y nef, felly ar y ddaear hefyd. Dyro i ni heddiw ein bara beunyddiol a maddau i ni ein dyledion, fel y maddeuwn ninnau i'n dyledwyr. Ac nac arwain ni i brofedigaeth; eithr gwared ni rhag drwg. Canys eiddot ti yw'r deyrnas, a'r gallu, a'r gogoniant, yn oes oesoedd. Amen.

Tangnefedd

Hyn yw trugaredd dy galon, O Grist –
daw'r wawrddydd oddi uchod i'n plith
i ddatguddio ein hundeb ynot ti;
dy gorff torredig yn gyflawn pan ymddangosi.

Tangnefedd y Bythol Dduw a fo gyda chwi bob amser.

A'th gadw di yng nghariad Crist.

Rhannwn arwydd o Dangnefedd.

Rhannwn arwydd o Dangnefedd; yna penliniwn neu eisteddwn

Torri

Oen Duw, sy'n dwyn ymaith bechodau'r byd: trugarha wrthym.
Oen Duw, sy'n dwyn ymaith bechodau'r byd: trugarha wrthym.
Oen Duw, sy'n dwyn ymaith bechodau'r byd: dyro inni dangnefedd.

Cerddoriaeth

Cymun ar Emyn-Donau Cymreig, Joe Cooper

Cymuno

✠ Iesu yw Oen Duw sy'n dwyn ymaith bechodau'r byd.
Gwyn eu byd y rhai a elwir i'w swper.

**Waredwr, nid wyf yn deilwng i'th dderbyn,
ond dywed y gair a chaf fy iacháu.**

Deuwn i Gymuno, gan ddilyn cyfarwyddyd y Stiwardiaid, o'r Afrlladen Sagrafennol ac, os y dymunwn, o'r Gwerthfawr Waed

Motét

Greawdwr nef a daear lawr,
greawdwr nos a dydd,
O tyrd yn awr o'th orsedd fawr
a'r gair a'n gwna yn rhydd.

Gynhaliwr haul a lleuad fry,
gynhaliwr tir a môr,
dal ni yn gry' a'th gariad cu,
O tyred Arglwydd lôr!

Waredwr holl dylwythau'r byd,
waredwr dynol ryw,
tyrd, llanw'n bryd â'th eiriau drud,
mai cariad ydyw Duw.

Geiriau

Gwynne Williams

Cerddoriaeth

John Raymond Williams (1928-2018)

Ar ôl i bawb Gymuno, safwn i ganu'r emyn

Emyn

The image shows a musical score for a hymn. It consists of three staves of music. The top staff contains the melody, and the middle and bottom staves contain the accompaniment. The music is in 4/4 time and has a key signature of one sharp (F#). The piece ends with a double bar line and repeat dots.

O ddirgelwch mawr duwioldeb,
Duw'n natur dyn;
Tad a Brenin tragwyddoldeb
yn natur dyn;
o holl ryfeddodau'r nefoedd
dyma'r mwyaf ei ddyfnderoedd,
testun mawl diderfyn oesoedd,
Duw'n natur dyn!

Ar y ddaear bu'n ymdeithio
ar agwedd gwas,
heb un lle i orffwys ganddo,
ar agwedd gwas:
daeth, er mwyn ein cyfoethogi,
o uchelder gwlad goleuni
yma i ddyfnder gwarth a thlodi,
O ryfedd ras!

Geiriau

Gwilym Hiraethog (William Rees, 1802-1883)

Cerddoriaeth | "Ar Hyd y Nos"

Alaw werin Cymreig

Parhawn ar ein traed

Ymadael

Gras a thangnefedd a fo gyda chwi.

A'th gadw di yng nghariad Crist.

Llewyrched Crist, Haul cyfiawnder, arnoch a chwalu'r
tywyllwch o'ch blaen; a bendith Duw hollalluog,
y Tad, ✠ y Mab, a'r Ysbryd Glân a fo yn eich plith ac a drigo
gyda chwi yn wastad.

Amen.

Awn ymaith mewn tangnefedd.

Yn Enw Crist. Amen.

Parhawn ar ein traed hyd nes i'r gweinidogion ymadael; yna eisteddwn neu ymadael

Offrymddarn ar yr organ

Rhagarweiniad Corâl ar "Wachet auf", Flor Peeters (1903-1986)

Y DOLIG HWN YNG NGHADEIRLAN DEINIOL SANT YM MANGOR

Nos Fercher 20 Rhagfyr 2023
Nos Sadwrn 23 Rhagfyr 2023
am 6.00pm

Naw Llith a Charol y Nadolig

Ar drothwy'r Nadolig, ymunwch â ni wrth i ni deithio i Fethlehem, gyda darlleniadau traddodiadol a charolau yng ngolau cannyll yn adrodd hanes genedigaeth Crist.

Bydd y gwasanaeth dwyieithog hwn yn para ychydig llai nag awr.

Yn sgil poblogrwydd y ddefod y llynedd, rydym yn cynnig ein Naw Llith a Charol y Nadolig ddwywaith eleni, ar 20 a 23 Rhagfyr.

24 Rhagfyr 2023 am 11.00pm

Cymun Canol Nos y Nadolig

Ymunwch â ni ar gyfer ein dathliad cyntaf o'r Nadolig yng ngolau cannyll yn hwyr ar Noswyl Nadolig, a chôr y Gadeirlan yn arwain y carolau a'r canu.

Bydd y gwasanaeth dwyieithog hwn yn para tuag awr.

25 Rhagfyr 2023 am 11.00am

Cymun Bendigaidd Bore Nadolig

Ymunwch â ni ar gyfer ein Cymun llawen ar fore Nadolig, dan arweinyddiaeth Archesgob Cymru, ac wedi ei ddilyn gan dderbiniad gwin i ddathlu.

Bydd y gwasanaeth dwyieithog hwn yn para tuag awr.

Mae mynediad i'r holl ddefodau hyn yn rhad ac am ddim, ac mae croeso cynnes i bawb. I fod yn siwr o'ch sedd, archebwch eich sedd am ddim arlein, neu rhowch eich enw i'r Stiwardiaid ar 3/10/17 Rhagfyr.

**CADWCH
SEDD
RESERVE
YOUR SEAT**

Yr wythnos

Heddiw | Today

3.30pm Gosber ar Gân | Choral Evensong

Ymatebion | Responses, Smith;
Gwasanaeth Hwyl yn F | Evening Service in F, Wood; Rorate caeli, Rheinberger

Dydd Llun | Monday | John Roberts o Drawsfynydd, a merthyron Catholig y Diwygiad | John Roberts of Trawsfynydd, and the Catholic martyrs of the Reformation

12.30pm Cymun | Eucharist

Dydd Mawrth | Tuesday

12.30pm Cymun | Eucharist

Dydd Mercher | Wednesday | Gwynnir

12.30pm Cymun | Eucharist

Dydd Iau | Thursday | Ioan y Groes | John of the Cross

12.30pm Cymun | Eucharist

2.00pm | Eglwys y Groes Cymun | Eucharist

5.30pm Gosber ar Gân | Choral Evensong

Dydd Gwener | Friday

12.30pm Cymun | Eucharist

Dydd Sadwrn | Saturday

12.30pm Cymun | Eucharist

17 Rhagfyr | Trydydd Sul yr Adfent

December | The Third Sunday of Advent

8.15am Holy Eucharist

9.15am Cymun Bendigaid ar Gân

Cymun y Cymry II, Harper; Pan fo'r stormydd, Williams

11.00am Choral Holy Eucharist

Communion Service in A minor, Darke; Gaudete!, Traditional

11.00am Cinio Dewch a Rhannu | Bring & Share Lunch

3.30pm Gosber ar Gân | Choral Evensong

Ymatebion | Responses, Byrd; Short Evening Service, Gibbons; The Record of John, Gibbons

---

Ein gweddi

Yn glâf Joy Levine, offeiriad;
John Watkin Jones; Bill Lovelock;
Giuseppina de Giovanni; Domenico de Rosa; Angela Halliwell; Mark Kennedy; Margaret Tromans; Natalie Greenaway; Shirley Dymock; Travis Gordon; Larissa Gabriel; Taylor; Richard Morgan

A fu farw'n diweddar Megan Hughes Kennedy; Peter Way; Grace Way; April Degruchy; Gwenda Pritchard

Gŵyl goffa —

Diogelu

Mae diogelu plant ac oedolion sydd mewn perygl yn hanfodol, ac rydym wedi ymrwymo i feithrin amgylchedd lle mae pawb yn gallu addoli a chymryd rhan ym mywyd Cadeirlan Deiniol Sant yn ddiogel. Os oes gennych unrhyw bryderon, codwch nhw ar unwaith gydag aelod o dîm y Gadeirlan.

Cynaliadwyedd a chaniatâd

Rydym yn defnyddio papur sydd wedi ei ailgylchu 100% a'i gynhyrchu â charbon deuocsid isel.

Caiff cynifer o'n gwasanaethau'n eu ffyrddio arlein, ac mae'r recordiad ar gael wedi hynny ar sianel YouTube y Gadeirlan. Efallai y bydd ffotograffydd swyddogol ar ddyletswydd. Mae eich presenoldeb yn gyfystyr â'ch caniatâd i gael eich cynnwys mewn unrhyw ffilmio, tynnu lluniau, recordio sain neu ddarlledu. Os nad ydych am i ffotograff ohonoch chi neu blentyn yn eich gofal gael ei ddefnyddio gan y Gadeirlan, siaradwch ag aelod o dîm y Gadeirlan.

Cydnabyddiaethau

Atgynhyrchir deunydd yn y drefn hon o wasanaeth o dan CLL 280874. Mae'r gwasanaeth hwn yn cynnwys rhannau o'r **Drefn ar gyfer y Cymun Bendigaid 2004** hawlfraint © Gwasg yr Eglwys yng Nghymru 2004 Mae'r llithoedd a'r salmyddiaeth Gymraeg yn seiliedig ar **The New Revised Standard Version of the Bible** ac **Y Beibl Cymraeg Newydd: Argraffiad Diwygiedig**. Daw cytgan y salmyddiaeth Gymraeg o Nicander, **Y Psallwyr** (1850) a'r salmyddiaeth Saesneg o **The Saint Helena Breviary** (2019).

Darlun clawr

Ar y clawr ceir llun o'r cefn gwlad ger Trawsfynydd, bro mabydd John Roberts, y dethlir ei wyl ar 11 Rhagfyr.

Cefnogaeth

Caiff y fangre sanctaidd hon llawn ffydd, gobaith a chariad, a phopeth sy'n digwydd yma, ei chynnal gan eich haelioni chi.

1 I roi rhodd ar-lein ar eich ffôn heddiw, sganwch y cod QR isod.

2 Defnyddiwch ein peiriant rhoi digyswilt yng nghefn Corff yr Eglwys i dapio cerdyn neu ffôn.

Trwy roi rhodd, byddwch yn ein helpu i barhau â'n gwaith hanfodol.

Eglwys Gadeiriol ac Archesgobol

Deiniol Sant ym Mangor

The Cathedral & Metropolitan Church of Saint Deiniol in Bangor

Esgob ac Archesgob Cymru
Bishop & Archbishop of Wales

Y Parchedicaif | The Most Revd Andrew John

Is-Ddeon | Sub-Dean

Canon Siôn B. E. Rhys Evans

sionrhys-evans@eglwysyngnghymru.org.uk

Canon dros Fywyd Cynulleidfaol

Canon for Congregational Life

Canon Tracy Jones

tracyjones@eglwysyngnghymru.org.uk

Caplan Prifysgol a Chymuned

University & Community Chaplain

Y Parchg | The Revd Neville Naidoo

nevilnaidoo@eglwysyngnghymru.org.uk

Is-Ganon | Minor Canon

Y Parchg | The Revd Josie Godfrey

josiegodfrey@eglwysyngnghymru.org.uk

Cyfarwyddwr Cerdd | Director of Music

Joe Cooper

joecooper@eglwysyngnghymru.org.uk

Organydd | Organist

Martin Brown

martinbrown@eglwysyngnghymru.org.uk

Gweinyddwr Litwrgi ac Ail-gantor

Liturgy Administrator & Succentor

Sam Jones

samjones@eglwysyngnghymru.org.uk

Cydllynydd Gweinidogaeth Deulu

Family Ministry Coordinator

Yasmin de Rosa

yasminderosa@eglwysyngnghymru.org.uk

Cwstos | Custos

Simon Taylor

simontaylor@eglwysyngnghymru.org.uk

Trysorydd | Treasurer

Kelly Edwards

kellyedwards@eglwysyngnghymru.org.uk

Canon Secundus

Canon David Thomas Morris

davidmorris@eglwysyngnghymru.org.uk

Canon Emeritws | Canon Emeritus

Canon Angela Williams

Aelodau o Goleg Offeiriadol y Gadeirlan

Members of the Cathedral's College of Priests

Y Parchg Ddr | The Revd Dr John Prysor- Jones,

y Tra Pharchg Athro | the Very Revd Prof.

Gordon McPhate, y Parchg | the Revd Peter

Kaye

Darllenydd | Reader

Elma Taylor

Caplaniaid Anna | Anna Chaplains

Jane Coutts, Anne Eyre, Elma Taylor

Pensaer y Gadeirlan | Cathedral Architect

Simon Malam

Rhif elusen | Charity number 1158340